

Vergaderjaar 2002–2003

22 181

De situatie in voormalig Joegoslavië

Nr. 364

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 december 2002

Met deze brief wil ik u, mede namens de minister van Defensie, informeren over de laatste stand van zaken met betrekking tot de NAVO-operatie Amber Fox en de in het kader daarvan in Macedonië gestationeerde troepenmacht Task Force Fox (TFF). Ook de politieke ontwikkelingen komen aan de orde.

1. Verlenging van NAVO-aanwezigheid na 15 december a.s.

Op 15 december a.s. loopt het huidige mandaat van TFF af en zal de troepenmacht vervangen worden door een nieuwe, kleinere operatie. Er komt daarmee een einde aan de Nederlandse leiding over TFF en de Nederlandse bijdrage aan de troepenmacht; de commandant van Task Force Fox, brigade-generaal De Jonge, zal zijn commando beëindigen. De afgelopen weken is de Nederlandse personele bijdrage aan TFF reeds verminderd. Het Nederlandse contingent zal naar verwachting in de periode 18–23 december a.s. terugkeren naar Nederland. Het materieel zal in de loop van januari 2003 in Nederland arriveren.

De geraamde additionele uitgaven voor de Nederlandse bijdrage aan TFF blijven gehandhaafd op een bedrag van ongeveer € 15 miljoen. Zoals gebruikelijk kunt u een eindevaluatie van de Nederlandse bijdrage aan de operatie tegemoet zien.

TFF houdt dus per 15 december a.s. op te bestaan. Vanaf dat moment zal de NAVO-presentie in Macedonië worden voortgezet onder leiding van de commandant van het «NATO Headquarters Skopje». De NAVO heeft op verzoek van de Macedonische regering besloten haar militaire presentie – zij het sterk verminderd – voort te zetten met de operatie «Allied Harmony», teneinde bij te kunnen blijven dragen aan de uitvoering van het Ohrid Akkoord (Framework Agreement). De NAVO blijft met haar aanwezigheid bijdragen aan het scheppen van de voorwaarden waarbinnen democratisering, multi-etniciteit, stabiliteit, de ontwikkeling van de rechtsstaat en economische opleving mogelijk moeten zijn. De NAVO-militairen zullen in dit kader twee hoofdtaken krijgen:

- ondersteuning van de in Macedonië aanwezige internationale waarnemers en internationale organisaties door de inzet van kleine eenheden die informatie vergaren,
 - verlening van technische assistentie aan de Macedonische regering bij de hervormingen van het defensieapparaat mede met het oog op het Macedonische perspectief op lidmaatschap van het Bondgenootschap.
- Ook zal een beroep kunnen worden gedaan op extractie-eenheden voor waarnemers in nood; die zullen echter niet langer in Macedonië gelegerd zijn. In noodgevallen zal gebruik worden gemaakt van eenheden uit Kosovo (KFOR).

Op de NAVO-Top te Praag op 21 en 22 november jl. heeft het Bondgenootschap de voltooiing van de operatie Amber Fox in Macedonië verwelkomd. Dit succes is mede op het conto te schrijven van de Nederlandse leiding over TFF sinds 26 juni jl. Onder Nederlands commando heeft TFF bijgedragen aan het succesvolle verloop van de algemene verkiezingen op 15 september jl. en de volkstelling gedurende de eerste twee weken van november. De Macedonische president, de heer Trajkovski, heeft tijdens de recente NAVO-top in Praag zijn erkentelijkheid voor de Nederlandse rol in TFF uitgesproken tegenover minister-president Balkenende. Tijdens mijn bezoek aan Macedonië op 11 november jl. had de Macedonische regering bij monde van de president, de Macedonische minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Mitreva, en de Macedonische premier, de heer Crvenkovski, reeds hetzelfde gedaan. De uitstekende samenwerking tussen TFF en de internationale gemeenschap, waaronder ook Nederlandse vertegenwoordigers (zoals NAVO-ambassadeur Biegan en speciale vertegenwoordiger van het OVSE-voorzitterschap, de heer Van der Stoep), heeft ertoe bijgedragen dat TFF effectief zijn taak heeft kunnen vervullen. Ook bij deze vertegenwoordigers bestaat overigens veel lof voor de Nederlandse leiding over TFF.

Het ziet er naar uit dat een internationale militaire aanwezigheid in Macedonië nog voor enige tijd geboden blijft. Tijdens mijn bezoek liet de Macedonische regering doorschemeren dat zij verwacht dat zeker tot medio 2003, maar waarschijnlijk nog langer, behoefte blijft bestaan aan een internationale militaire presentie om de stabiliteit in het voormalige crisisgebied te consolideren en het Ohrid-proces op koers te houden. Dit biedt mogelijkheden voor de Europese Unie om – wat Nederland betreft na de totstandkoming van een permanente regeling van de relatie EU-NAVO inzake «Berlijn-plus» – eventueel de leiding over de militaire operatie over te nemen. De EU heeft haar bereidheid hiertoe reeds tijdens de Europese Raad van Barcelona uitgesproken en herhaald in Sevilla en onlangs in Brussel. De komende tijd zal blijken of de regeling van de relatie EU-NAVO, die wegens Grieks-Turkse verwickelingen nog niet tot stand is gekomen, op tijd tot stand zal komen. De Macedonische regering heeft aangegeven dat zij geen voorkeur heeft voor een NAVO-geleide of een EU-geleide operatie, zolang de operatie effectief en efficiënt kan worden uitgevoerd.

2. Nieuwe regering in Macedonië

Tijdens mijn bezoek aan Skopje heb ik de nieuwe regering gefeliciteerd met het eerlijke verloop van de verkiezingen van 15 september jl. In de gesprekken kwam het beeld naar voren van een regering die zich, bewust van de zware taak die haar wacht, met kracht gaat inzetten voor volledige implementatie van het Ohrid-akkoord. Hierbij zal prioriteit worden verleend aan de verbetering van de veiligheidssituatie, de versterking van de rechtsstaat, de strijd tegen georganiseerde misdaad en corruptie, economisch herstel en spoedige en zo volledig mogelijke integratie in Euro-Atlantische structuren. Het implementatieprogramma is ambitieus,

maar werd door de Macedonische minister van Buitenlandse Zaken haalbaar geacht.

Op de NAVO-top in Praag bleek Macedonië, zoals ook verwacht door zijn regering, niet tot de zeven landen te behoren die werden uitgenodigd om toetredingsonderhandelingen met het Bondgenootschap te beginnen. President Trajkovski en minister van Buitenlandse Zaken Mitreva spraken tegenover minister De Hoop Scheffer echter wel de vrees uit dat een uitgebreide EU en NAVO extra eisen zouden gaan stellen aan de volgende reeks landen die wil toetreden. Zij hoopten daarom dat de NAVO de uitnodiging van Macedonië op de agenda zou houden. Ik heb in dat kader de noodzaak van politieke dialoog op het juiste niveau onderschreven.

Premier Crvenkovski sprak van een duidelijke symboliek dat de eerste bezoekende minister van Buitenlandse Zaken uit Nederland kwam. De Macedonische regering en bevolking zien Nederlandse inspanningen als een voorbeeld voor andere donoren. Ik heb de Nederlandse steun voor Macedonië bevestigd, zowel in politiek opzicht als op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, en heb toegezegd dat ook een nieuwe Nederlandse regering, zoals een betrouwbare partner betaamt, de gedane toezeggingen zal nakomen. Nederland zou zich blijven toeleggen op de ondersteuning van het vredesproces en de verdere democratische ontwikkeling van Macedonië. Indien gewenst zou daarbij meer aandacht kunnen worden besteed aan de ondersteuning van de strijd tegen de georganiseerde misdaad, de opleiding van politie, het herstel van de rechtsstaat en het Stabilisatie- en Associatieproces dat uiteindelijk zou moeten leiden tot lidmaatschap van de EU. Ook zou de toegezegde verdubbeling van de ontwikkelingsgelden tot en met 2003 tot € 45,4 miljoen per jaar ten behoeve van de uitvoering van het Ohrid Akkoord worden gehonoreerd.

Hoewel de dreiging van een burgeroorlog is afgewend, zei premier Crvenkovski dat de stabiliteit in het land nog fragiel is. Veiligheid is een zorg voor de gehele regio en regionale samenwerking is daarom geboden, aldus president Trajkovski. Wat betreft Macedonië moet niet alleen de bevolking van de voormalige crisisgebieden meer vertrouwen krijgen in de teruggekeerde politie, ook het vertrouwen in de Macedonische overheid moet worden hersteld. Voorts moet de strijd tegen de georganiseerde misdaad en het illegaal bezit van wapens stevig ter hand worden genomen. De voortgezette internationale civiele en militaire presentie zou hierbij van dienst kunnen zijn, aldus de Macedonische regering. Daarbij kon ook worden gedacht aan assistentie bij de markering van de grens met Kosovo, die erg poreus en moeilijk te controleren is en daarom gelegenheid biedt voor smokkel van mensen en waren, waaronder wapens.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. G. de Hoop Scheffer